

Friluftsrådets årsberetning 2021

Overblik over Friluftsrådets aktiviteter i 2021

Friluftsrådet

Indhold

- side 3** **Formandens forord: natur og friluftsliv på dagsordenen i 2021**
- side 4** **Alle skal have adgang til naturen**
- side 7** **Det blå element - et hav af friluftsmuligheder**
- side 8** **Naturen skal være rig og fuld af oplevelser**
- side 12** **Flere skal have inspiration til friluftsliv**
- side 16** **Foreninger og fællesskaber skal have gode vilkår**
- side 18** **23 lokale friluftråd - vi har brug for det lokale beredskab**
- side 20** **Udlodningsmidler til Friluftsliv**
- side 21** **Friluftrådets medlemmer og lokale friluftråd 2021**

Friluftrådets årsberetning 2021

Udgivet af Friluftrådet, 2022

Tekst og layout : Astrid Bjørg Mortensen,

Fotos: Forsidefoto: Adobe Stock
 Adam Grønne: 5, 11, 12, 19, 20, 22, 24
 Adobe Stock: 3
 Astrid Bjørg Mortensen: 4
 Lene Bidstrup: 5
 Unsplash: 2,20

Friluftsliv i rig natur på dagsordenen

På den virtuelle generalforsamling i 2021 blev Friluftsrådets strategi "Friluftsliv for alle" fremlagt og vedtaget. Frem mod generalforsamlingen havde bestyrelsen diskuteret, formuleret og prioriteret. Medlemsorganisationerne havde kommenteret, og samarbejdspartnere var konsulteret. Det var en spændende proces, og i bestyrelsen er vi stolte over og glade for den strategi, der lægger retningen for de kommende års arbejde. Vi er allerede godt i gang med at udfolde de strategiske temaer og arbejde for at nå målene.

Natur på den offentlige dagsorden

2021 blev året, hvor naturen og folks adgang til den for alvor kom på den offentlige dagsorden. Der er lanceret politiske tiltag, der skal gøre naturen rigere og mere spændende, og det har fyldt meget for både bestyrelse og lokale friluftsråd, og kunsten er at finde konstruktive løsninger til gavn for naturen og alle os, der bruger og nyder den. Med udspil fra regering og støttepartier om naturnationalparker over hele landet blev holdninger til natur, biodiversitet og friluftsliv allemandseje. Engagementet er godt, fordi det vidner om, hvor vigtigt adgangen til naturen og friluftslivet er for rigtig mange mennesker.

Gode rammer for friluftsliv

Det er afgørende for os at kunne bruge naturen, for den er en stadigt voksende kilde til livskvalitet i hverdagen. Gennem friluftsliv og aktiviteter i naturen får vi et forhold til naturen, vi får viden om naturen og får lyst til at bakke op om naturen og passe på den. Friluftsliv og naturbeskyttelse er ikke to sider af samme mønt – det er samme side af mønten!

Derfor er det helt afgørende, at vi som samfund fortsat prioriterer at sikre gode rammer for udfoldelse i det fri. At vi lige spørger, om vi ikke kan gøre adgang til naturen lidt bedre, udvide mulighederne og forenkle reglerne i både statens, i kommunernes og i privatejet natur. Det har været på dagsordenen for Friluftsrådet i 2021 – sammen med alt det andet, der er vigtigt for paraplyen: at flere børn og unge kommer ud, at vi har aktive og attraktive friluftsforeninger og at alle får glæde af friluftslivets positive effekter og gode oplevelser.

Fra mig skal der her lyde en stor tak for samarbejde, medspil og modspil i deseneste tre år - det har været spændende og en fornøjelse at arbejde for friluftslivets vilkår i Danmark!

Formand for Friluftsrådet

FRILUFTSRÅDETS BESTYRELSE 2021

Niels-Christian Levin Hansen, formand

Leif Nielsen

Annesofie Bjerre, næstformand

Kirsten Skovsby

Jacob Jensen, næstformand

Mogens Kirkeby

Flemming Larsen

Rene Bokær

Flemming Torp

Torben Meldgaard

Helle Stuart

Suppleanter: Hans Nielsen (1. suppleant) Esben Tanghus (2. suppleant)

Alle skal have adgang til naturen

Spørgsmålet om at sikre adgang til naturen har sjældent fået så stor opmærksomhed på den offentlige dagsorden som i det år, der er gået. Større behov for at kunne komme ud i naturen og debat om indhegnede naturnationalparker har betydet, at adgang til naturen er et aktuelt spørgsmål for rigtig mange mennesker.

Corona-pandemien har medført øget færdsel i naturen og igen aktualiseret vigtigheden af Friluftsrådets arbejde for bedre adgang og flere stier. Nogle steder betød det, at naturen blev åbnet med nye stier og mere formidling. Andre steder måtte stier og områder lukkes eller ensrettes på grund af for stor efterspørgsel. Også debatten om nye driftsformer med vildere natur har sat en streg under, at folk sætter stor pris på at have uhindret adgang til naturen.

Adgang til naturen og forbedringer i lovgivningen har også været omdrejningspunkt for mange møder med ordførere og

folketingsmedlemmer på Christiansborg, og de lokale bestyrelser har fortsat det vedholdende arbejde med de konkrete sager, hvor adgang forhindres.

I 2021 nedsatte Friluftsrådet et adgangspolitisk udvalg, der med deltagelse af en lang række medlemsorganisationer skulle arbejde med adgangspolitiske problemstillinger og formulere et udkast til en ny og aktuel adgangspolitik. Det blev til mange samtaler og gode diskussioner, hvor medlemmernes forskellige perspektiver skulle forenes i en politik, der giver plads til alle og samler friluftslivet.

Friluftsrådets strategiske mål

- **Adgang til naturen er en folkesag**
- **Love og regler skal ændres, så de er nemme at forstå og forbedrer befolkningens adgang til naturen**
- **Den rekreative infrastruktur er af høj kvalitet og er veludbygget for alle brugergrupper i hele landet.**

Adgangsloven skal være nem at huske og forstå

Reglerne for at være i naturen er alt for svære at få overblik over, forstå og huske. Det emne var omdrejningspunktet på en sejltur på Lillebælt med Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg i september. Her blev der quizzet og reglernes kompleksitet blev synlig for alle – enkelte mente ligefrem at dem, der havde lavet de regler måtte lave dem om.

Seks principper i Friluftsrådets adgangspolitik

1. Naturen skal være åben og tilgængelig for befolkningen:

Naturen skal være åben og tilgængelig for befolkningen, så alle kan få glæde af at færdes og opholde sig i naturen.

2. God adgang til naturen i hele landet:

Naturen skal være for hele befolkningen. Alle borgere skal have god adgang til naturen, uanset hvor de bor i landet.

3. Særligt hensyn til borgere, som ikke har optimale vilkår:

Friluftsrådet ønsker, at der skal være et særligt fokus på at understøtte mulighederne for at færdes i naturen for de grupper af borgere, som ikke har optimale vilkår for at færdes og opholde sig i naturen.

4. Mere og bedre adgang til eksisterende og ny natur:

Der skal skabes yderligere og bedre adgang til eksisterende naturarealer. Ved udlæg af nye naturarealer skal offentligheden i videst muligt omfang sikres øgede muligheder for at færdes og opholde sig i den ny natur.

5. Enkle love og regler for at færdes og opholde sig i naturen:

Love og regler for at færdes og opholde sig i naturen skal gøres mere enkle og lette at forstå for alle.

6. Rekreativ brug af naturen bør være gratis for alle:

Friluftsliv skal være for alle uanset økonomisk formåen. Derfor bør rekreativ brug af naturen i udgangspunktet være gratis.

Stier og ruter er med til at få flere ud i naturen. Når projektet Danmarks Naturstier for alvor rulles ud vil Friluftsrådet engagere lokale og nationale foreninger i arbejdet med at skabe et finmasket net af stier til forskellige typer brugere i naturen.

På vej mod Danmarks Naturstier

Der var glæde og begejstring hos Friluftsrådet, da Regeringen med statsminister Mette Frederiksen i spidsen præsenterede visionen om et nationalt netværk af stier og ruter i Danmark. Forslaget går ud på, at naturnære stier og ruter samles i et nationalt netværk, som gøres mere fintmasket med nye stier over tid. Der blev afsat 5 millioner til projektet de kommende fire år og knapt havde glæden lagt sig før der også via udspillet "Tættere på II" om sundhed, uddannelse og lokaludvikling blev afsat midler til projektet.

Danmarks naturstier – en omvej værd

- Danmarks eksisterende rekreative og naturnære stier og ruter skal forbindes i et nationalt netværk.
- Over tid skal der anlægges nye stier og ruter.
- Alle informationer om stierne og ruterne skal samles på én brugervenlig platform.
- Der skal udvikles kvalitetsstandarder, som stier og ruter skal etableres, vedligeholdes og formidles efter.
- Regeringen har øremærket 4 millioner kroner årligt i 2023-2024 fra Landdistriktspuljen og 5 millioner årligt fra 2023 via Finansloven. (Udspillet Tættere på II, oktober 2021).

"Det er en kæmpe sejr for befolkningens adgang til naturen. Vi har længe peget på, at der er et stort potentiale i at binde stier og ruter til friluftsliv sammen i et nationalt netværk, og at der er behov for bedre formidling af de eksisterende stier og ruter. Tiltaget vil gøre det meget lettere for folk at komme ud i naturen og tage del i de mange dejlige oplevelser, der venter derude, uanset hvor man bor," siger Niels-Christian Levin Hansen, formand for Friluftsrådet.

Friluftsrådet er med i en arbejdsgruppe med KL og Miljøministeriet og vil de kommende år arbejde for finansiering af projektet og udfolde det lokalt og nationalt sammen med en lang række aktører og friluftsföreninger.

"Man kan i dag opleve Danmarks flotteste natur fra bilen ved at køre efter brune skilte med en gul-hvid blomst - kendt som Margueritrutten. I fremtiden skal der være en lignende rute af naturstier, hvis man vil vandre eller cykle en tur."

Statsminister Mette Frederiksen var med og præsenterede regeringens forslag til Danmarks Naturstier.

Skilte er indtil videre den hyppigste barriere, der er meldt ind på Friluftsrådets hjemmeside gaanyeveje.dk. Men tal fra undersøgelser viser også, at der er rigeligt at tage af ude i naturen: op mod 45.000 forbudsskilte og ulovlige skræmmeskilte forhindrer naturgæster i gode oplevelser. Foto indsendt via gaanyeveje.dk

Kampagne skal gøre adgang til en folkesag

For at nå målet om at engagere befolkning og foreninger i arbejdet med at fjerne barrierer for adgang til naturen lancerede Friluftsrådet i 2021 kampagnen 'Gå nye veje - stop skilteskoven'.

I efteråret lancerede Friluftsrådet en ny kampagne "Gå nye veje – stop skilteskoven". Med en ny hjemmeside blev det nemt at registrere de barrierer, man støder på, når man færdes ude i naturen. Dem er der nemlig mange af, og sagerne er da også strømmet ind. Friluftsrådet har i løbet af de første måneder sendt informationer om flere hundrede adgangsbarrierer videre

til kommunerne, som skal afgøre lovligheden.

Mange medlemsorganisationer har videreformidlet kampagnen til deres medlemmer og enkeltpersoner og lokale friluftsråd har taget kampen mod de ulovlige barrierer op.

Samtidig har det været vigtigt for Friluftsrådet at formidle reglerne i naturen, så både lodsejere og friluftbrugere kan blive klogere på, hvad man egentlig må i naturen.

322 barrierer er modtaget på gaanyeveje.dk

19 barrierer er fjernet som følge af kampagnen

279 barrierer afventer en afgørelse

20 barrierer er afvist af myndighederne

63 barrierer har Friluftsrådet afvist at gå videre med

Det blå element - et hav af friluftsmuligheder

En række af målene i Friluftsrådets strategi handler om at skabe bedre vilkår for friluftsliv på, i, under og ved vandet. Friluftsrådet har i 2021 markeret holdningen til Danmarks første havplan: det er positivt med en sammenfattende helhedsorienteret arealplanlægning på havet, men den burde i langt højere grad fremme bæredygtig turisme, rekreative aktiviteter og friluftsliv.

Derudover nedsatte bestyrelsen også et udvalg for det blå friluftsliv, hvor 10 af de medlemsorganisationer, der bruger vandet, bidrog til arbejdet. Opgaven var at afdække udfordringer for det blå friluftsliv, udvikle projektideer, kvalificere Blå Flag og Badepunkt og formulere anbefalinger som grundlag for det videre arbejde med at sætte fokus på det blå friluftsliv.

Det siger Udvalget for Blåt Friluftsliv:

Fra Dansk Forening for Rosport og Dansk Kano og Kajak Forbunds side har vi været meget glade for en lejlighed til at mødes med andre frilufsorganisationer på tværs af interesser og målgrupper og udveksle erfaringer og få ny viden. Det vigtigste for os har været at friluftslivet i den "blå natur" i havet og søer, skal være lige så synligt som den grønne natur i skoven. Vi vil gerne have haft flere diskussioner om, hvordan vi får endnu flere danskere til at deltage i foreningslivet eller nye frilufsaktiviteter. Vi glæder os til flere lejligheder til at drøfte emnet :-)

Irene Hurtardo Lauridsen, Dansk Kano og Kajak Forbund

Havet omkring Danmark har i mange år haft høj prioritet hos WWF Verdensnaturfonden. Vi var derfor glade for det blå fokus og har sat stor pris på at blive inviteret med i udvalget. Havet har generelt været underprioriteret i Danmark og havets værdi som udfoldelsessted for friluftsliv har alt for længe været underbelyst. I udvalget har vi fået et stærkere kendskab til de mange andre aktører, som også værdsætter vores danske hav. Det har været særligt interessant at identificere det, som alle aktørerne i Udvalget for blåt friluftsliv kan stå samlet om. Det viste sig nemlig at være ret mange, og at der er bred enighed om at barrierer skal nedbrydes. Det vigtigste budskab, som vi har kunnet bringe ind i udvalgsarbejdet har været, at bevidstheden om havets værdi og sande tilstand skal øges, og at vi alle på tværs af organisationer er ganske afhængige af et rent, levende og produktivt hav omkring Danmark.

Thomas Kirk Sørensen, WWF Verdensnaturfonden

Viborg

Oplæg fra Dansk Kyst- og Naturturisme og Lokale- og Anlægsfonden

Et af de temaer, Udvalget for blåt friluftsliv arbejdede med, var kystsikring, klimatilpasning og rekreative muligheder. Klimaforandringerne betyder mere vand oppefra, udefra og nedefra, som vi skal sikre os imod, men hvis friluftslivet tænkes med fra start, er der et stort potentiale i nye faciliteter og friluftsmuligheder.

Naturen skal være rig og fuld af oplevelser

En rig natur er den fælles ramme om alle former for friluftsliv, og jo rigere den er, jo bedre muligheder er der for gode naturoplevelser og friluftaktiviteter. Arbejdet for at gøre den danske natur rigere har fyldt både på den lokale og nationale dagsorden i 2021.

I 2021 blev Friluftsrådets naturpolitik for alvor foldet ud i arbejdet med initiativer, der skal forbedre naturens kvalitet og skabe en mere mangfoldig og varieret natur i Danmark. Med afsæt i et strategisk mål om at bidrage til en rigere og mere mangfoldig natur har Friluftsrådet bakket op om tiltag fra regeringens side, der er væsentlige skridt på vejen mod at opfylde målet i den natur- og biodiversitetspakke, regeringen har lovet med 75.000 hektar urørt skov og op til 15 naturnationalparker.

Stort engagement i vildere natur

Det er et formuleret mål i Friluftsrådets strategi at engagere befolkning og foreninger i arbejdet med en rigere og mere mangfoldig natur, som alle kan få glæde af. Friluftsrådet har således på både centralt niveau og i berørte lokale friluftsråd været aktivt i arbejdet med de kommende naturnationalparker og udlæg af urørt skov. Således har der i løbet af året været holdt en række medlemsmøder, møder i lokale friluftsråd med interessenter, møder med miljøministeren og medlemsorganisationer og ikke mindst har Friluftsrådet deltaget i en lang række vandreture i de statslige naturområder, der potentielt kunne blive udpeget til naturnationalparker. Friluftsrådet har også været repræsenteret i de to nationale interessentgrupper, som miljøministeren har nedsat for at følge arbejdet med naturnationalparker og udlæg af urørt skov. Endelig deltog rådet i de lokale projektgrupper, der er nedsat for hver af de naturnationalparker, der allerede er udpeget.

Hensyn til friluftslivet

Miljøministerens udpegnings af nye naturnationalparker har skabt stor debat nationalt og lokalt. Bekymringerne for de nye måder at forvalte vores natur på har især handlet om, hvordan der fortsat vil være adgang til områderne og mulighed for at dyrke friluftsliv. Hvordan er det muligt at lave organiserede friluftaktiviteter og hvilke kompenserende tiltag vil der blive behov for? Det har handlet om tryghed ved at færdes i områderne, hvor der skal gå dyr, og om der vil være andre begrænsninger for friluftslivet. Også

processerne har været genstand for debat og bekymring: vil der være tilstrækkelig lokal inddragelse og kan foreninger og borgere få indflydelse på, hvordan naturnationalparkerne udformes og placeres.

Friluftsrådet har i processen påpeget en række hensyn, der bør tages med i den videre proces frem mod udpegnings af de kommende naturnationalparker og har ikke fra centralt hold taget stilling til konkrete potentielle områder for nye naturnationalparker.

Med dette som afsæt indgik Friluftsrådet i maj 2021 en fælles aftale med Miljøministeren og Danmarks Naturfredningsforening om principper for natur og friluftsliv i naturnationalparker. I aftalen er der enighed om fem principper, der er vigtige i det videre arbejde med at etablere naturnationalparker:

- Formidling
- Kompenserende tiltag
- Rekreativ infrastruktur
- Lokal inddragelse og lokale løsninger
- Løbende erfaringsopsamling.

Friluftsrådets strategiske mål

- **Naturen får mere plads og dens mangfoldighed øges**
- **Naturen er fordelt, så alle har natur inden for rækkevidde i hverdagen**

POLITISKE INITIATIVER PÅ NATUROMRÅDET I 2021:

- Proces for udpegning af yderligere op til 10 naturnationalparker på land igangsæt. Der kom flere end 200 forslag til placering af naturnationalparker, hvoraf 22 områder indgår i endeligt oplæg.
- Projektplaner for naturnationalparkerne i Fussingø og Gribskov.
- Første udkast til projektplaner for de kommende naturnationalparker i Stråse, Tranum og Almindingen blev udarbejdet og sendt til kommentering i arbejdsgrupperne.
- Beslutning om at oprette to marine naturnationalparker i Lillebælt og Øresund.
- Beslutning om trawlfri zone i Bælthavet.
- Forslag til vandområdeplaner 2021-2027 blev sendt i offentlig høring.
- Udpegning af ca. 9.000 ha urørt skov og nye retningslinjer for forvaltning af urørte skove på statens arealer.
- Beslutning om at udarbejde en skovplan inden udgangen af 2022.

Friluftsrådet har bakket op om behovet for at gøre noget for biodiversiteten, påpeget de udfordringer, der kan opstå, og forsøgt at finde løsninger, der både tilgodeser natur og friluftsliv. For Friluftsrådet er der ingen tvivl om, at naturnationalparkerne vil give rigere natur og dermed også rigere oplevelser for rigtig mange, der vil opleve dyrelivet og naturen på andre måder.

Biodiversitet i børnehøjde

Naturlige legepladser, der spirer og gror

Også de mindste børn skal engageres i at forbedre naturens mangfoldighed. Derfor gennemførte Friluftsrådets Grønne Spirer-program i 2021 et pilotprojekt med støtte fra Hedeselskabet, hvor 30 daginstitutioner gjorde naturen på legepladsen vildere gennem en række pædagogiske aktiviteter med børnene. Interessen for projektet var overvældende, og ved årsskiftet kunne de første børnehaver hejse et nyt Grønne Spirer bæredygtighedsflag, der fortæller, at der her arbejdes med biodiversitet og FN's Verdensmål for en bæredygtig udvikling.

Friluftsrådet hjælper med Danmarks vildeste skolegård

I 2021 udskrev Miljøminister Lea Wermelin en konkurrence blandt alle landets kommuner om at blive Danmarks vildeste kommune. Sammen med Miljøministeriet samlede Friluftsrådet en lang række materialer på et nyt site, der guider skolerne til at give biodiversiteten og de truede arter en hjælpende hånd på skolernes matrikler – og hjælpe deres kommune op i superligaen af landets vildeste naturkommuner.

”Naturen er i krise, og tusindvis af dyr og planter mangler plads og levesteder i Danmark. Heldigvis er naturen blevet en folkesag, og i fællesskab kan vi vende tilbagegang til fremgang, så naturkrisen ikke skubbes videre til vores børn og børnebørn. Derfor er jeg så glad for, at Friluftsrådet går ind i kampen og engagerer skolerne ved at samle en masse godt og gratis undervisningsmateriale om den vilde natur målrettet vores yngre medborgere, så de bliver klædt på til at bidrage til en sprudlende, summende og vild natur”

Miljøminister Lea Wermelin (S)

Et lille udsnit af vinderbillederne fra fotokonkurrencen i Danske Naturparker

Til venstre
 Pilotnaturpark Ringsted: Jan Kristensen
 Naturpark Åmosen: Jesper Manolo
 Naturpark Mølleåen: Lauge Wall.

Til højre
 Naturpark Nakskov Fjord: Jørn Erik Kozak Nielsen
 Naturpark Åmosen: Ole Løve
 Naturpark Åmosen: Jens Mortensen.

Danske Naturparker bliver stadig flere

Mens både Naturpark Vesterhavet og Naturpark Mølleåen opnåede genmærkning blev Naturpark Amager kåret som "Byens bedste oplevelse" af Berlingskes 'Alt om København'. Det var en flot anerkendelse af naturparken og den formidling, der sker tæt på hovedstaden.

Nye oplevelseskort og en landsdækkende fotokonkurrence har i årets løb været med til at sætte Danske Naturparker højere i mange danskeres bevidsthed som udflugtsmål. Og så kom en helt ny naturpark ind i fællesskabet af Danske Naturparker.

“Når et område får stemplet naturpark, er der en lang række ting, der bliver lettere i forhold til at udvikle området. Det bliver blandt andet lettere at hente midler til forbedring af faciliteter i parkerne, som naturligvis er med til at højne oplevelsen for de besøgende. Det ser vi i mange af de naturparker, vi har under vores mærkningsordning”

Niels-Christian Levin Hansen, formand i Friluftsrådet
 ønskede tillykke til Naturpark Amager

Velkommen til Pilotnaturpark Ådalen

Tag på vandretur på Tryggevejdestien, nyd hav og å i skøn forening ved Tryggevejde Å's udløb og udforsk Elbækengens unikke botanik. Det er nogle af de oplevelser, man kan få i den nyudnævnte Pilotnaturpark Ådalen i Stevns Kommune. Naturområdet omkring Tryggevejde Ådal blev optaget i Danske Naturparker i 2021

FAKTA

Hvem: Stevns Kommune

Hvor: Pilotnaturpark Ådalen ligger i Stevns Kommune og strækker sig fra sammenløbet af Tryggevejde Å og Stevns Å i syd til Tryggevejde Ås udløb ved Strøby Egede i nord.

Hvor meget: 429 hektar

Flere skal have inspiration til friluftsliv

Alle skal kende mulighederne for friluftsliv, og det gælder især vores børn og unge! Når undersøgelser viser, at hvert fjerde barn aldrig har set en hare eller et egern i naturen, og kun lidt over halvdelen af børnene har kigget på stjernehimlen eller bygget en hule i naturen - ja så er der akut behov for handling. Børn skal møde naturoplevelser og friluftaktiviteter alle de steder, de kommer i løbet af deres barndom. Det kræver ikke bare gode tilbud, men også en god portion politisk vilje, hvis friluftsliv skal være integreret i alle børns liv.

Derfor har et børne- og ungeudvalg under bestyrelsen arbejdet med at formulere en politik for børn og unges friluftsliv, som skal være afsæt for Friluftsrådets ageren og påvirkning af politiske dagsordner for dagtilbud, fritids- og klubområdet, folkeskolen og uddannelsessystemet generelt.

I 2021 blev de første indledende skridt taget til at sætte børn og unges friluftsliv på den politiske dagsorden. Eftersom corona-epidemien sendte de danske skoleelever og lærere ud i naturen som aldrig før og erstattet af tavleundervisningen med udeundervisning i al slags vejr, er der skabt et momentum for mere udetid.

Undersøgelser viste, at 90 procent af lærerne har blod på tanden i forhold til at undervise mere ude. I en debat på Folkemødet stillede Friluftsrådet

spørgsmålet: *Hvordan skal fremtidens klasseværelse se ud?* til en række praktikere og eksperter inden for skole- og uddannelsesområdet. Der stod det klart, at selvom der er udfordringer, kan skolen få flere børn med i undervisningen, hvis den foregår udendørs. Men de politiske rammer skal være på plads.

Topmøde om friluftsliv

Børn og unges friluftsliv var også omdrejningspunktet på det første topmøde om friluftsliv i Faaborg-Midtfyn Kommune, Outdoor Summit 2021, som Friluftsrådet var aktive deltagere i at planlægge og afvikle. Outdoor Summit mundede ud i 10 anbefalinger, som deltagerne nu arbejder videre med hjemme.

Læring i det fri

I sensommeren inviterede Friluftsrådet Venstres Idræts- og kulturordfører Sten Knuth og den lokale borgmester til Dragør Ungdomsskole for med egne øjne at se og opleve, hvordan børn lærer i det fri.

Konference om børn og unges friluftsliv

Den 1.-2. november mødtes 400 forskere, praktikere, kommuner og organisationsfolk til konferencen Vores Natur kalder for at debattere, hvordan de nedslående tal om børns forhold til naturen kan ændre sig. Friluftsrådet var medarrangør og stod for flere af konferencens programpunkter. Konferencen var oplysende og det var tiltrængt at møde aktører og debattere, udveksle viden og inspirere hinanden efter en lang corona-periode.

”Naturkendskabet og friluftslivet skal være en integreret del af undervisningen i de danske skoler på sigt. Vi ved, at det gavner børns trivsel, velvære og sundhed, og så er det også helt essentielt af naturbeskyttelseshensyn. For hvis vi ikke engagerer vores børn og unge i bevarelsen af vores fælles natur, så risikerer vi, at vi ikke har meget natur at nyde, når vores børn og børnebørn en dag bliver forældre”

Winni Grosbøll, direktør i Friluftsrådet

Friluftsrådets strategiske mål

- **Flere får glæde og gavn af natur og friluftsliv**
- **Natur og friluftsliv er integreret i børn og unges hverdag**
- **Friluftslivets omfang og betydning er grundlag for politiske beslutninger lokalt og nationalt**

PRINCIPPER I FRILUFTSRÅDETS POLITIK FOR BØRN OG UNGES FRILUFTSLIV

Naturoplevelser og frilftsaktiviteter:

Alle børn og unge skal have varierede naturoplevelser og frilftsaktiviteter.

Naturforståelse:

Alle børn og unge skal have viden om, erfaring med og forståelse for naturen.

Tilgængelig natur og målrettede faciliteter:

Der skal være natur og frilftsfaciliteter der, hvor børn og unge bor.

Inspiration og begejstring:

Alle børn og unge skal møde inspiration og begejstring til friluftslivets mangfoldighed i forskellige arenaer.

📍 **Hemmelig hule i Bidstrupskovene**

✓ **Friluftsrådets børne- og ungepolitik**

⋮ **Mange børn har ikke fået de mest basale oplevelser i naturen. For eksempel at bade i havet eller se en stjernehimmel. To ud af tre børn mellem to og 15 år har ikke prøvet at bygge en hule i naturen. Friluftsrådets politik sætter fokus på, at alle børn og unge skal møde friluftslivet og gennem barndommen i dagtilbud, skole, fritidstilbud og foreninger og med familien.**

VORES NATUR fik flere ud og skabte nye blivende partnerskaber

Målet med det store partnerskabsprojekt, der blev afsluttet i 2021, var at åbne flere menneskers øjne for, hvad den danske natur byder på. En lang række organisationer og aktører inden for natur-, friluft- og naturformidlingsområdet, tog danskerne med ud på knapt 2.700 aktiviteter og ture. Med den fælles indsats og støtte fra tre fonde lykkedes det projektet, at ca. 122.000 børn og voksne deltog i aktiviteter, der gav dem viden om naturen, og forsøgte at øge deres lyst at gå på opdagelse i den og passe på den. Projektet involverede omkring 45 landsdækkende organisationer, 76 biblioteker, 8 naturhistoriske museer og ikke mindst hundredvis af lokale foreninger.

I fællesskab når vi langt

Udover at skabe naturinteresse blandt danskerne har projektet bragt natur- og friluftinteresserede aktører sammen i nye samarbejder og nye strukturer. Det er blandt andet sket gennem fem fyrtårnsprojekter, der har været bærende for aktiviteter og formidlingsprojekter i Vores Natur. Her har en lang række organisationer og aktører inden for naturområdet fundet nye samarbejdsflader og i fællesskab udviklet oplevelser og materialer til danskerne.

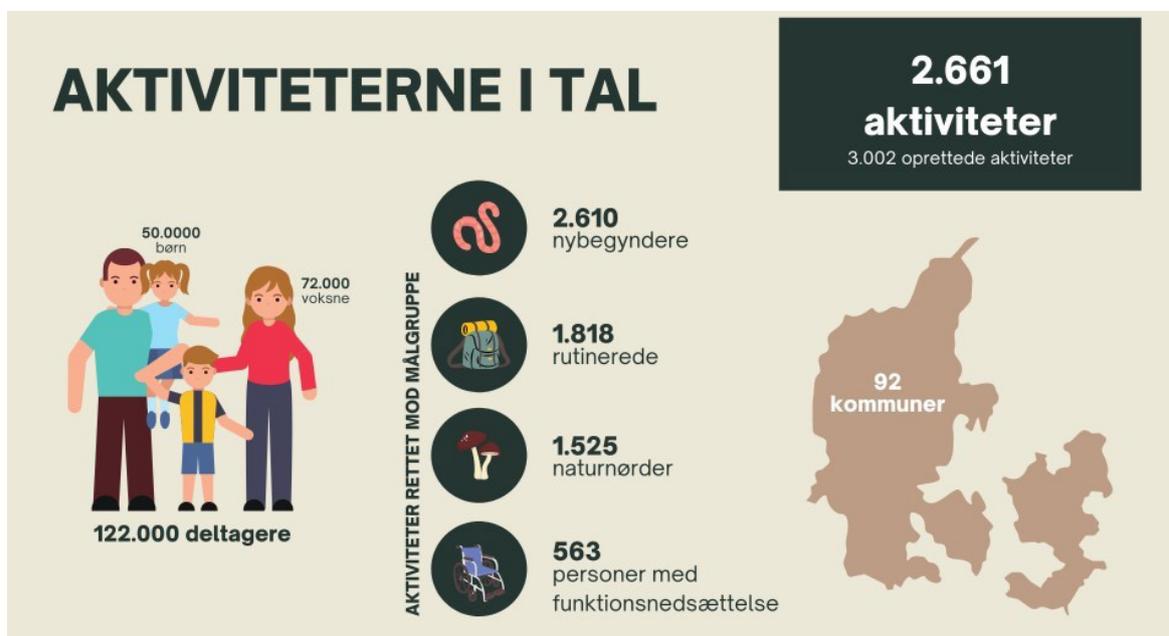
Det brede samarbejde har bidraget til, at projektet er nået ud til et bredere udsnit af danskerne. Det har flere af organisationerne set et stort potentiale i, og forventer at gå sammen om at bygge projekter op igen i fremtiden.

Et projekt som dette er dog ikke lutter lagkage - og slet ikke i en tid, der har sat en del corona-bump på vejen. Vores Natur har både været et stort og komplekst projekt, og for at etablere et samarbejde i sådan et projekt kræver det tid, åbenhed og fordybelse, lyder det fra flere af organisationerne.

Vores Natur var støttet af de tre fonde Nordea-fonden, AAGE V. JENSENS NATURFOND og 15. Juni Fonden, som alle har fulgt projektets udvikling og eksekvering fra start til slut.

”Vi har fået respekt for naturens mange værdier, uanset hvem vi er og hvad vi bruger naturen til. Vores Natur har grundlæggende givet os en fælles forståelse for behovet for at passe rigtig godt på den. Men Vores Natur har en udløbsdato – det har partnerskaberne forhåbentlig ikke. I hvert fald ikke tankerne bag partnerskaberne. Det er kommet for at blive, for sammen er vi stærke.”

Steffen Brøgger-Jensen,
projektchef i 15. Juni Fonden

📍 Bagenkop Havn

📄 www.badepunkt.dk

💡 Vinterbadepunkt er åbnet som forsøg på Langeland. Ifølge undersøgelser er vinterbadning blevet ekstremt populært, en ud af 13 voksne vinterbader (Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund, Syddansk Universitet).

Udlodningsmidler til friluftsliv har givet tilskud til 93 saunaer de seneste 10 år ved havet, søer og havne.

Fokus på sundhed med Naturfriske fællesskaber

Friluftsrådet vil de næste to år arbejde sammen med Sund By Netværket om projektet Naturfriske Fællesskaber. Indsatsen er et led i arbejdet med Friluftsrådets strategiske mål om at sætte friluftslivets betydning for folkesundheden på dagsordenen lokalt og nationalt. Naturfriske Fællesskaber skal hjælpe 10 kommuner til at udvikle borgerrettede sundhedsfremmende indsatser i samarbejde med lokale foreninger og civilsamfundsaktører. De sundhedsfremmende indsatser skal primært foregå gennem fællesskabende aktiviteter i naturen. Parallelt med de lokale aktiviteter opbygger vi netværket 'Naturfrisk Lab', hvor fagfolk, eksperter og praktikere kan mødes og dele viden om og erfaringer med koblingen af sundhedsforebyggelse via aktiviteter i naturen.

Gode badeoplevelser og rent vand sommer og vinter

Friluftsrådet uddelte i 2021 183 Blå Flag til danske strande og lystbådehavne og 51 strande med Badepunkt, som er din garanti for både rent vand og særlige natur-, kultur- og friluftoplevelser. Også om vinteren er der gode badeoplevelser i Danmark, og mens flere og flere kaster sig ud i vinterbadning, understøtter Friluftsrådet trenden med både vinterbadepunkter på Langeland og støtte til saunaer og vinterbadeklubber fra Udlodningsmidler til Friluftsliv.

Foreninger og fællesskaber skal have gode vilkår

Samspil med medlemmer i fokus

Flere af strategiens mål har fokus på at styrke Friluftsrådet som organisation og samspejlet med medlemsorganisationerne på lokalt og nationalt plan. Derfor var det også naturligt for bestyrelsen at udvikle en ny udvalgsstruktur, hvor udvalg, der afspejler de fire strategiske temaer, består af tre bestyrelsesmedlemmer og op til 10 repræsentanter fra medlemsorganisationerne. I løbet af året har disse udvalg arbejdet med politikudvikling og konkrete udviklingsområder med stort og produktivt engagement. Udover de fire strategiske temaer har der været et tværgående udvalg for det blå friluftsliv, der har arbejdet med anbefalinger til bestyrelsen for at styrke og udvikle friluftslivet ved og på vandet.

Plaster på foreningernes corona-sår

Forsamlingsforbud, mistede medlemmer og aflyste arrangementer har presset små friluftsforeninger under corona-krisen. Derfor var Friluftsrådet glade for, at det lykkedes at få en hjælpepakke til friluftsforeningerne på linje med det øvrige foreningsliv. Regeringen og dens støttepartier afsatte 3,5 mio. kr. til en pulje, der skal hjælpe lokale friluftsforeninger, som har haft økonomiske tab i forbindelse med corona-krisen.

Friluftsrådets strategiske mål

- *Tværgående samarbejde, netværk, nye partnerskaber og alliancer styrker friluftslivet.*
- *Friluftsforeninger lokalt og nationalt har gode rammer for friluftaktiviteter og gode organisatoriske vilkår.*

”Vi er rigtig glade for, at der nu er penge på vej til friluftslivets organisationer, og jeg vil gerne takke miljøministeren og støttepartiernes miljøordførere for at lytte og se vigtigheden af foreningernes arbejde. Med disse penge kan lokalforeninger rundt omkring i landet få hjælp til at komme på fode efter en tid, der har været hård ved foreningskassen”

Niels-Christian Levin Hansen,
formand i Friluftsrådet

Danmarks bedste friluftskommune Hvem har flest...

* Mærkninger under Friluftsrådets mærkningsordninger: Blå Flag, Bådeplads, Grøn Skole, Grønne Spirer og Danske Naturparker

Danmarks bedste friluftskommune - Kommunalvalg 2021

I hvilken kommune i Danmark er det bedst at dyrke friluftsliv? Hvem har mest natur, og hvor er der flest friluftsfaciliteter, mærkningsordninger og kilometer ruter? I anledningen af kommunalvalget opgjorde Friluftsrådet, hvilke kommuner, der klarer sig bedst på listen over Danmarks bedste friluftskommuner. Jo mere natur, der er i en kommune, jo bedre forudsætninger for friluftsliv. Og jo flere kilometer ruter, jo flere mærkningsordninger, jo flere shelters, bålpladser, madpakkehuse, hundeskove og andre faciliteter, kommunen har prioriteret, jo bedre er grund-

laget for et godt friluftsliv. Ideen med at analysere var ikke bare at lave en rangliste, men også at skabe et fundament for, at de lokale friluftsråd kan komme med forslag og løsninger, der kan forbedre friluftslivet i kommunerne. Den lokale interessevaretagelse skal nemlig styrkes, og de lokale friluftsråd skal klædes på til at sætte friluftslivet på dagsordenen.

Lokale friluftsråd har debatteret og deltaget på vandringer i de mulige naturnationalparker i efteråret 2021. Her i Stenderupskovene ved Kolding.

23 lokale friluftsråd Vi har brug for det lokale beredskab

I løbet af 2021 overgik alle lokale friluftsråd til en ny struktur, der skal styrke de lokale friluftsråds rolle som interessevaretagere i kommunerne og som lokale paraplyer, der engagerer flere friluftsskive mennesker og samler friluftslivets interesser lokalt.

Formand for Regionskontaktudvalget, i daglig tale REKU, Helle Stuart fra Friluftsrådets bestyrelse, gør status på arbejdet i de lokale friluftsråd.

Hvad er status på udrulningen af den nye struktur lokalt?

Først og fremmest er alle lokale friluftsråd nu i gang med den nye struktur. Der bliver holdt åbne årsmøder og valgt kommuneansvarlige og nedsat temagrupper, der arbejder med et særligt tema som for eksempel naturstier, adgang eller det blå friluftsliv. Nogle steder har der været stort fremmøde til årsmøderne, og mange steder er nye kommet med i arbejdet.

Strukturen giver mulighed for, at flere fra de lokale friluftssforeninger kan blive aktive, og jeg synes, det medfører ny dynamik og engagement i friluftssagen. I REKU har vi en fornemmelse af, at der sker noget rundt omkring. Og vi har også i REKU intensiveret arbejdet og mødes hver måned virtuelt udover de kvartalsvise møder.

Har medlemsorganisationerne og de lokale friluftssforeninger opdaget den nye mulighed?

Flere organisationer har faktisk været gode til at gøre deres medlemmer opmærksomme på, at man kan få indflydelse på rammer og vilkår for friluftssaktiviteter gennem de lokale friluftsråd. Der er stadig plads til flere, der vil engagere sig i temagrupper og i bestyrelsesarbejdet. Men vi må også se i øjnene, at der er kamp om de frivillige ressourcer, og som paraply er man "sidste led". Så det er en stor opgave.

Der har været en erfaringsopsamling om strukturen i gang. Hvad peger den på?

Jeg har ikke set den færdige opsamling, men REKU har fået præsenteret pointerne. Den tager temperaturen på trivslen i lokalrådene, og en af de ting, vi skal gøre noget ved, er en forventningsafstemning mellem nationalt og lokalt niveau, om hvad opgaven går ud på. Det gælder også i forhold til at få nye med om bordet. Fra Friluftsrådets side skal vi blive bedre til at tage imod nye, og både oversætte den indforståede snak og være åbne for nye måder at se og gøre tingene på. Nu er strukturen ændret, men det gør det ikke alene. Vi skal også ændre kulturen, og den måde vi har ageret på hidtil.

På lokalbestyrelsesseminaret i Faaborg i november 2021 blev der blandt andet arbejdet med den nye strategi 'Friluftsliv for alle', diskuteret Naturnationalparker og som billedet viser, arbejdet med visioner og planlægning for det blå friluftsliv i kommunerne.

På hvilken måde skal lokalrådenes måde at agere på udvikle sig?

Erfaringsopsamlingen peger på, at de lokale friluftsråd er en form for vagthund eller et beredskab. De er klar til at reagere, når der sker noget, der påvirker naturen eller vores adgang til den. I mange år har der været en bestemt måde at agere beredskab på, men det kan man jo være på andre måder også. For eksempel skal vi tidligere få indflydelse i de politiske processer – lang tid før vi sidder og skriver høringssvaret til det færdige forslag, som vi har gjort meget hidtil.

I REKU er vi klar over, at der bliver behov for at prioritere opgaverne, når man skal gøre noget på en anden måde. Det skal være sjovt at være med - og overkommeligt og meningsfuldt. Man skal ikke drukne i opgaver, man tror, man skal løse eller gøre på en bestemt måde.

Hvorfor er det vigtigt forsæt at udvikle det lokale arbejde?

Rigtig mange af de beslutninger, der vedrører friluftslivet, skal udmøntes af kommunerne. Derfor er det supervigtigt, at vi er til stede der og er rigtig gode til at spille ind i de politiske processer på det rigtige tidspunkt og med gode løsninger.

Vi har også set gode eksempler på, at man lokalt agerer som paraply for friluftslivet og samler interesserne. For eksempel de steder, hvor der er udpeget naturnationalparker. Der har man skabt et rum for dialog og forsøgt at finde løsninger lokalt. Det er et stort arbejde og bølgerne kan da gå højt, men jeg tror, det gavner Friluftsrådets indflydelse og friluftslivet i sidste ende.

Uanset hvordan vi vender og drejer det, har vi brug for det lokale beredskab og få flere engageret i den opgave. Det er rigtig vigtigt i de kommende år, hvor der skal arbejdes med store ting som for eksempel klimatilpasning, folkesundhed, rigere natur og planlægning af byer i kommunerne. Der skal friluftslivet tænkes med fra start og derfor skal vi hele tiden blive bedre og få flere engageret i at tale friluftslivets sag.

📍 Naturpark Nissum Fjord

📌 **Flere lokale friluftsråd har nedsat temagrupper, der arbejder med stier og ruter. Nogle steder kortlægger de eksisterende ruter, andre steder er de med til at pege på, hvor der mangler forbindelser i kommunen.**

Udlodningsmidler til Friluftsliv: **390 projekter skaber livsglæde og gode oplevelser i det fri**

Udlodningsmidler til Friluftsliv er vigtige for at udvikle mulighederne for befolkningens friluftsliv og naturforståelse både gennem tilskud til 390 projekter og driftstilskud til 19 natur- og friluftsansorganisationer i 2021.

Projekterne er med til at skabe bedre muligheder for friluftsliv, større naturforståelse og livsglæde i hele landet, og det er der brug for som aldrig før. Mange har under coronakrisen fået øjnene op for, at friluftsliv og oplevelser i naturen kan noget helt særligt. En rundspørge af KANTAR Gallup fra marts 2021 viste blandt andet, at 40 procent af befolkningen har opholdt sig mere i naturen under coronakrisen end før. Og 86 procent af dem svarer, at de vil fortsætte med det, når coronakrisen er slut. Derfor er der i høj grad brug for flere og bedre muligheder for at komme ud i naturen.

Friluftsrådet har i 2021 givet 35 millioner kroner i tilskud til 390 projekter, der vil skabe bedre muligheder for friluftsliv og større naturforståelse. Blandt andet har Friluftsrådet i puljen "Flere ud i naturen" givet tilskud til mange forskellige former for faciliteter til friluftsliv, for eksempel sheltere, bålhytter og saunaer til vinterbadning.

"Vi oplever stor efterspørgsel på muligheder for at overnatte i det fri og flere stier til friluftsliv. Det er dejligt, at vi med Udlodningsmidler til Friluftsliv kan imødekomme den stigende interesse, men der er stadig et stort behov for flere friluftsfaciliteter og stier derude," siger Winni Grosbøll, direktør for Friluftsrådet.

Særligt fokus på trivsel for udsatte grupper

Coronakrisen har været hård ved mange. Især ensomme ældre og psykisk sårbare unge har lidt under den usikkerhed og isolation, der har præget de seneste år. Derfor har Friluftsrådet i uddelingen af Udlodningsmidler til Friluftsliv haft særligt fokus på projekter, som er med til at skabe trivsel og livsglæde for udsatte målgrupper.

"Vi ved, at fællesskaber i naturen kan noget særligt i forhold til mental og social sundhed. Derfor er vi glade for at kunne give tilskud til projekter, hvor aktiviteter i naturen bliver brugt til at skabe trivsel for netop disse grupper i befolkningen," siger Winni Grosbøll.

Friluftsrådet har blandt andet givet 7,7 mio. kr. i tilskud til seks projekter i puljen "Friluftsliv, trivsel og fællesskaber". Men også i puljerne "Sammen i naturen", "Fordybelse i naturen" og "Udeliv for børn i skoler og dagtilbud" er der givet tilskud til mange projekter, der skaber sociale fællesskaber og bedre trivsel.

Få gode råd og sparring

I 2022 ser Friluftsrådet frem til at kunne støtte endnu flere projekter med Udlodningsmidler til Friluftsliv. Her er der især tilskud til de fysiske rammer for friluftsliv, børn og unges muligheder for friluftsliv samt skabe bedre muligheder for friluftsliv på og ved vandet.

Er man i tvivl om, hvorvidt ens projektidé kan få tilskud fra Udlodningsmidler til Friluftsliv, er man altid velkommen til at ringe eller skrive til Friluftsrådet. Friluftsrådet ligger inde med en stor viden om forskellige typer af projekter og bidrager gerne med gode råd og sparring.

"Vi håber, at vi med Udlodningsmidler til Friluftsliv kan være med til at realisere rigtig mange gode projekter. Det er vigtigt for os, at det er nemt at søge, så man må endelig kontakte os, hvis man vil høre mere om mulighederne for at få støtte, eller hvis man har brug for et godt råd til ansøgningen eller sparring på sin projekt-idé," lyder det fra Winni Grosbøll.

Der er også viden og inspiration at hente på Friluftsrådets hjemmeside friluftsradet.dk.

Friluftsrådets uddeling af udlodningsmidler i 2021

Der er i 2021 uddelt i alt 35 millioner kroner til projekter, der forbedrer befolkningens muligheder for friluftsliv og naturforståelse. Midlerne er uddelt inden for temaerne:

- Flere ud i naturen
- Sammen i naturen
- Fordybelse i naturen
- Udeliv for børn i skoler og dagtilbud
- Friluftsliv, trivsel og fællesskaber

Der er givet tilskud til en analyse af bookingsystem for primitive overnatningspladser.

Der er givet tilskud til 390 ud af i alt 673 behandlede ansøgninger, svarende til at 58 procent af ansøgningerne blev imødekommet.

Bevillingerne fordeler sig på i alt 84 kommuner. Cirka 59 procent af bevillingerne er givet til frivillige foreninger og organisationer.

Driftstilskud

Der er i 2021 uddelt i alt 19 millioner kroner i driftstilskud til 19 landsdækkende natur- og friluftsansorganisationer.

Formænd i de lokale friluftsråd 2021

Vendsyssel

Thomas Elgaard Jensen, Danske Baptisters Spejderkorps

Nordvest

Jørn Schjötler, KFUM-Spejderne i Danmark

Himmerland-Aalborg

Karin Winther, Naturvejledning Danmark

Mette Artleth, Det Danske Spejderkorps

Limfjordsyd

Anni Juhl Jørgensen, Det Danske Spejderkorps

Østjylland

Eske Thøgersen, Natur og Ungdom

Midtvestjylland

Benny Pedersen, Danmarks Civile Hundeførerforening

Søhøjlandet

Jan Karnø, Danmarks Sportsfiskerforbund

Århus Bugt

Jens Peter Schou Nielsen, Danmarks Idræts-Forbund

Sydvestjylland

Hanne Voetmann, Det Danske Spejderkorps

Trekantområdet

Per Brinck, Dansk Cykle Union

Sønderjylland Øst

Arne Bondo-Andersen, Naturvejledning Danmark

Fyn-nord

Per Arne Simonsen, KFUM-Spejderne i Danmark

Sydfyn

Michael Martin Jensen, Miljøorganisationen NOAH

Nordvestsjælland

Holger Christensen, Danmarks Jægerforbund

Roskilde

Lisbeth Maria Hansen, Dansk Islandshesteforening

Sydvestsjælland

Arne Kristensen, Dansk Orienterings-Forbund

Østsjælland

Aksel Leck Larsen, Dansk Kano & Kajak Forbund

Storstrøm

John Knudsen, Dansk Forening for Rosport

Nordsjælland

Poul Erik Pedersen, Det Danske Spejderkorps

Storkøbenhavn Nord

Gunnar Brüsch, Det Danske Spejderkorps

Storkøbenhavn Vest

Niels Egeberg, KFUM-Spejderne i Danmark

København

Martin Machado, DGI

Kasper Haagensen, Danmarks Idrætsforbund

Bornholm

Ingrid Tolstrup, Ungdomsringen

FRILUFTSRÅDETS REPRÆSENTATIONER

På friluftsradet.dk/repraesentationer kan du finde en liste over de politiske udvalg, råd, netværk og rådgivende organer inden for miljø og friluftsliv, som Friluftsrådet er repræsenteret i.

Friluftsrådets medlemmer 2021

